

EUROPEAN COMMISSION
HEALTH AND CONSUMERS DIRECTORATE-GENERAL

Director General

SANCO/10229/2013

*Programmes for the eradication, control and monitoring of certain
animal diseases and zoonoses*

Eradication and monitoring programme for Bluetongue

Poland

Approved* for 2013 by Commission Decision 2012/761/EU

* in accordance with Council Decision 2009/470/EC

PROGRAM WYKRYWANIA WYSTĘPOWANIA ZAKAŻEŃ WIRUSEM CHOROBY
NIEBIESKIEGO JĘZYKA NA 2013 R.

1. Identyfikacja programu wykrywania występowania zakażeń wirusem choroby niebieskiego języka na 2013 r.

Państwo członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: choroba niebieskiego języka (Bluetongue)

2. Dane historyczne dotyczące rozwoju epidemiologicznego choroby

Z uwagi na brak stwierdzonych ognisk choroby niebieskiego języka na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz dotychczasowe ujemne wyniki badań laboratoryjnych uzyskane w programie wykrywania występowania zakażeń wirusem choroby niebieskiego języka w roku 2011, a także na podstawie zgłoszeń do powiatowego lekarza weterynarii wszelkich podejrzeń wystąpienia choroby zakaźnej oraz każdego przypadku padnięcia bydła, owiec lub kóz (bierny nadzór kliniczny w kierunku choroby niebieskiego języka u bydła i owiec pochodzących z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej), przeprowadzony zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1266/2007 z dnia 26 października 2007 r. w sprawie przepisów wykonawczych dotyczących dyrektywy Rady 2000/75/WE w odniesieniu do kontroli, monitorowania, nadzoru i ograniczeń przemieszczeń niektórych zwierząt należących do gatunków podatnych na zarażenie chorobą niebieskiego języka (Dz. Urz. UE L 283 z 27.10.2007, str. 37, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1266/2007”, należy uznać, że choroba ta nie występuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej endemicznie. Jednocześnie z uwagi na właściwości wirusa, zachodzące zmiany klimatyczne oraz występowanie choroby niebieskiego języka w państwach graniczących z Rzeczpospolitą Polską nie należy wykluczać takiego zagrożenia w przyszłości.

Wyniki badań laboratoryjnych bydła przeprowadzonych w 2011 r. przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Wyniki badań laboratoryjnych bydła przeprowadzonych w 2011 r.

Liczba bydła podlegająca badaniom laboratoryjnym w ramach programu	Wynik badania			
	ELISA		RT PCR	
	(+)	(-)	(+)	(-)
15 670	100	15 570	0	99

Wyniki badań laboratoryjnych owiec przeprowadzonych w 2011 r. przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Wyniki badań laboratoryjnych owiec przeprowadzonych w 2011 r.

Liczba owiec podlegająca badaniom laboratoryjnym w ramach programu	Wynik badania			
	ELISA		RT PCR	
	(+)	(-)	(+)	(-)
13 182	301	12 881	0	296

Program wykrywania występowania zakażeń wirusem choroby niebieskiego języka stanowi, że w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego (serologicznego - testem ELISA) lekarz weterynarii pobiera próbki od bydła i owiec, u których stwierdzono obecność przeciwciał dla wirusa choroby niebieskiego języka, i przesyła je do badań laboratoryjnych (wirusologicznych - testem rt RT PCR) w celu wykrycia materiału genetycznego wirusa.

Od dnia wejścia w życie rozporządzenia nr 1266/2007, tj. od dnia 1 listopada 2007 r., na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zostały wprowadzone z państw członkowskich Unii Europejskiej liczne sztuki bydła, u których wykryto przeciwciała dla wirusa choroby niebieskiego języka oraz materiał genetyczny wirusa tej choroby. Wszystkie sztuki bydła, u których potwierdzono w badaniach laboratoryjnych (wirusologicznych - testem rt RT PCR) obecność materiału genetycznego wirusa, zostały zabite.

W związku z przypadkami wystąpienia w poprzednich latach choroby niebieskiego języka wywołanej przez serotyp wirusa BTV-8 w państwach sąsiadujących z Rzeczpospolitą Polską (w pobliżu zachodniej i południowej granicy) oraz ze względu na wprowadzanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bydła, u którego uzyskano dodatni wynik badania laboratoryjnego (serologicznego oraz wirusologicznego) w kierunku choroby niebieskiego języka, należy uznać, że istnieje pewne zagrożenie pojawienia się tej choroby na tych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej do których zostało wprowadzone bydło w ramach handlu.

W dniu 16 maja 2008 r. Rzeczpospolita Polska wprowadziła zgodnie z art. 9a rozporządzenia nr 1266/2007 warunki przejściowe dla zwierząt objętych zwolnieniem przewidzianym w art. 8 ust. 1 tego rozporządzenia. Komisja Europejska stoi na stanowisku, że warunki przejściowe powinny być stosowane jedynie w przypadku uzasadnionego ryzyka przeniesienia choroby niebieskiego języka. Stąd też, zgodnie z tymi warunkami przejściowymi, bydło wprowadzane z państw członkowskich Unii Europejskiej, w których ta choroba występuje powszechnie, musi być przed wysyłką na terytorium Rzeczypospolitej

Polskiej zaszczepione lub poddane dwóm badaniom laboratoryjnym (serologicznym) w celu wykrycia przeciwciał dla wirusa choroby niebieskiego języka.

3. Opis programu wykrywania występowania zakażeń wirusem choroby niebieskiego języka na 2012 r.

3.1. Cel programu

Obowiązek realizacji programu wykrywania występowania zakażeń wirusem choroby niebieskiego języka, zwanego dalej „programem”, wynika z art. 4 rozporządzenia nr 1266/2007. Jest on prowadzony na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Program obejmuje co najmniej bierny nadzór kliniczny i aktywny nadzór laboratoryjny.

Corocznie są prowadzone szkolenia dla lekarzy weterynarii będących pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie postępowania przy zwalczaniu i wykrywaniu choroby niebieskiego języka, natomiast dla lekarzy weterynarii niebędących pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej szkolenia w tym zakresie, w miarę potrzeby, są prowadzone na poziomie powiatowych inspektoratów weterynarii. Są prowadzone również kampanie uświadamiające dla posiadaczy bydła i owiec, mające na celu umożliwienie, szczególnie w sezonie największej aktywności muchówek z rodzaju *Culicoides*, rozpoznania objawów klinicznych choroby niebieskiego języka. Ponadto, na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Weterynarii została utworzona zakładka „Choroba niebieskiego języka”, w której są umieszczone dodatkowe materiały szkoleniowe dotyczące rozpoznawania choroby niebieskiego języka, w tym ulotka informacyjna opisująca objawy, a także zdjęcia przedstawiające kliniczny obraz choroby.

Aktywny nadzór laboratoryjny będzie obejmował badania laboratoryjne (serologiczne i wirusologiczne), prowadzone zgodnie z ust. 2.2.2 załącznika I do rozporządzenia nr 1266/2007.

Program ma na celu:

- 1) stwierdzenie wystąpienia określonego serotypu wirusa (BTV-8) lub wykrycie wprowadzenia innych serotypów;
- 2) wykrycie dowodów przenoszenia wirusa z obszarów, gdzie wirus występuje, przez losowe badania laboratoryjne (serologiczne - testem ELISA) prowadzone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Badania laboratoryjne (serologiczne - testem ELISA) zostały zaplanowane w taki sposób, aby umożliwić wykrycie serokonwersji z 95% prawdopodobieństwem, przy założeniu, że odsetek seroreagentów w populacji gatunków podatnych na zakażenie na obszarze danego powiatu wynosi 20%.

Badaniu poddane będzie bydło domowe (*Bos taurus*) i bawoły (*Bubalus bubalus*) oraz owce powyżej 3. miesiąca życia. Nie będą badane dzikie zwierzęta żyjące na wolności oraz zwierzęta w ogrodach zoologicznych.

Powiatowy lekarz weterynarii na podstawie analizy ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem warunków środowiskowych sprzyjających występowaniu muchówek z rodzaju *Culicoides* (tereny podmokłe, bliskość zbiorników wodnych), określa, w jakich stadach będą pobierane próbki do badań laboratoryjnych (serologicznych - testem ELISA).

Badania laboratoryjne (serologiczne - testem ELISA) będą przeprowadzane dwukrotnie, w okresie największej aktywności muchówek z rodzaju *Culicoides*, tj. od dnia 1 maja do dnia 15 września 2013 r. Pierwsze pobranie próbek odbędzie się w miesiącach maj - czerwiec, drugie w miesiącach sierpień - wrzesień. Pobrane próbki będą badane laboratoryjnie (serologicznie - testem ELISA)

W przypadku uzyskania dodatniego lub wątpliwego wyniku badania laboratoryjnego (serologicznego - testem ELISA) od sztuk bydła lub owiec, u których wykryto przeciwciała dla wirusa, zostaną ponownie pobrane próbki krwi do badań laboratoryjnych (wirusologicznych - testem rt RT-PCR) w celu wykrycia materiału genetycznego wirusa choroby niebieskiego języka.

Przy realizacji programu będą uwzględnione wyniki badań laboratoryjnych bydła lub owiec utrzymywanych w stadach, do których wprowadzono zwierzęta w ramach handlu, przeprowadzonych w ramach zadania „Ocena występowania choroby niebieskiego języka na terenie kraju” realizowanego przez Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, objętego programem wieloletnim „Ochrona zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego”.

3.2. Przewidywane korzyści wynikające z realizacji programu

Realizacja programu pozwoli na uzyskanie informacji o sytuacji epizootycznej w zakresie choroby niebieskiego języka na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i ich analizę.

Jeżeli zostaną stwierdzone przypadki wystąpienia choroby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, badania laboratoryjne przeprowadzone w ramach programu pozwolą na ich wczesne wykrycie, co umożliwi niezwłoczne zastosowanie środków administracyjnych w celu likwidacji ognisk choroby. Pozwoli to na ograniczenie strat wynikających zarówno ze zmniejszenia produkcji zwierzęcej, jak i związanych z wykonaniem nakazów i zakazów administracyjnych nałożonych przy zwalczaniu choroby niebieskiego języka (np. nakaz zabicia zwierząt, ograniczenia w przemieszczaniu zwierząt), ponoszonych przez hodowców i producentów bydła i owiec lub podmioty zajmujące się obrotem zwierzętami.

3.3. Przewidywana liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych

Zgodnie z informacjami przesłanymi przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) liczba stad, w których są utrzymywane bydło i owce, oraz pogłowie zwierząt wchodzących w skład tych stad, na dzień 31 grudnia 2011 r. (raport z dnia 17 stycznia 2012 r.), wynosi w przypadku:

stad bydła: 605894

sztuk bydła: 6040324

stad owiec: 7943

sztuk owiec: 229596

Przewidywana liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych od bydła (dwukrotne badanie) - $5222 \times 2 = 10444$

Przewidywana liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych od owiec (dwukrotne badanie) - $4492 \times 2 = 8984$

Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych (serologicznych) podczas każdego z dwóch pobrań próbek, łącznie dla bydła i owiec wynosi 9714 próbek (została obliczona według programu kalkulacyjnego WIN EPISCOPE 2.0: *improved epidemiological software for veterinary medicine. Veterinary Record (2001)*).

Szczegółowe dane dotyczące liczby próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w poszczególnych powiatach zawiera tabela 3 odnosząca się do bydła oraz tabela 4 odnosząca się do owiec.

Tabela 3. Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w każdym z dwóch pobrań próbek w stadach bydła

Województwo	Powiat	Liczba sztuk bydła powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
dolnośląskie	bolesławiecki	1 818	382	14	401
dolnośląskie	dzierżoniowski	2 983	230	14	
dolnośląskie	gólgowski	3 476	85	14	
dolnośląskie	górowski	7 576	414	14	
dolnośląskie	jaworski	3 625	440	14	
dolnośląskie	Jelenia Góra	356	36	14	
dolnośląskie	jeleniogórski	3 565	329	14	
dolnośląskie	kamiennogórski	4 655	459	14	
dolnośląskie	kłodzki	8 163	1 385	14	
dolnośląskie	Legnica	13	5	9	
dolnośląskie	legnicki	4 778	447	14	
dolnośląskie	lubański	2 772	393	14	
dolnośląskie	lubiński	1 246	177	14	
dolnośląskie	lwówecki	5 264	573	14	
dolnośląskie	milicki	5 587	447	14	
dolnośląskie	oleśnicki	6 775	615	14	
dolnośląskie	oławski	831	152	14	
dolnośląskie	polkowicki	2 847	286	14	
dolnośląskie	strzeliński	3 288	378	14	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk bydła powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
dolnośląskie	średzki	2 337	223	14	
dolnośląskie	świdnicki	5 206	413	14	
dolnośląskie	trzebnicki	7 202	591	14	
dolnośląskie	wałbrzyski	4 483	335	14	
dolnośląskie	wołowski	3 065	250	14	
dolnośląskie	Wrocław	362	38	14	
dolnośląskie	wrocławski	1 514	400	14	
dolnośląskie	ząbkowicki	5 967	546	14	
dolnośląskie	zgorzelecki	1 384	234	14	
dolnośląskie	złotoryjski	3 576	352	14	
RAZEM		104 714	10 615	401	318
kujawsko-pomorskie	aleksandrowski	16 424	1 150	14	
kujawsko-pomorskie	brodnicki	35 597	2 091	14	
kujawsko-pomorskie	bydgoski	13 457	814	14	
kujawsko-pomorskie	Bydgoszcz	85	10	13	
kujawsko-pomorskie	chełmiński	11 750	895	14	
kujawsko-pomorskie	golubsko-dobrzyński	22 439	1 525	14	
kujawsko-pomorskie	Grudziądz	109	13	13	
kujawsko-pomorskie	grudziądzki	15 911	1 163	14	
kujawsko-pomorskie	inowrocławski	29 311	1 566	14	
kujawsko-pomorskie	lipnowski	31 887	2 839	14	
kujawsko-pomorskie	mogileński	15 938	847	14	
kujawsko-pomorskie	nakielski	29 589	1 217	14	
kujawsko-pomorskie	radziejowski	34 636	2 072	14	
kujawsko-pomorskie	rypiński	31 474	2 084	14	
kujawsko-pomorskie	sępoleński	16 755	970	14	
kujawsko-pomorskie	świecki	19 456	1 485	14	
kujawsko-pomorskie	Toruń	118	14	13	
kujawsko-pomorskie	toruński	26 476	1 618	14	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk bydła powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
kujawsko-pomorskie	tucholski	15 198	1 121	14	
kujawsko-pomorskie	wąbrzeski	15 459	985	14	
kujawsko-pomorskie	Włocławek	64	20	13	
kujawsko-pomorskie	włocławski	32 891	3 282	14	
kujawsko-pomorskie	żniński	24 828	1 189	14	
RAZEM		439 852	28 970	318	
lubelskie	białski	44 120	5 817	14	329
lubelskie	Biała Podlaska	117	35	13	
lubelskie	biłgorajski	14 084	4 789	14	
lubelskie	Chełm	16	9	10	
lubelskie	chełmski	19 250	3 673	14	
lubelskie	hrubieszowski	20 895	3 315	14	
lubelskie	janowski	10 799	3 614	14	
lubelskie	krasnostawski	13 897	3 120	14	
lubelskie	kraśnicki	10 408	3 251	14	
lubelskie	lubartowski	20 334	4 603	14	
lubelskie	lubelski	29 837	5 662	14	
lubelskie	Lublin	391	72	14	
lubelskie	łęczyński	7 688	1 583	14	
lubelskie	łukowski	53 643	6 171	14	
lubelskie	opolski	2 699	1 370	14	
lubelskie	parczewski	12 630	1 510	14	
lubelskie	puławski	8 618	2 071	14	
lubelskie	radzyński	24 434	3 058	14	
lubelskie	rycki	16 771	2 501	14	
lubelskie	świdnicki	5 309	1 139	14	
lubelskie	tomaszowski	14 099	3 128	14	
lubelskie	włodawski	14 461	1 580	14	
lubelskie	zamojski	26 418	6 282	14	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk bydła powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
lubelskie	Zamość	59	17	12	
RAZEM		370 977	68 370	329	
lubuskie	gorzowski	9 719	618	14	192
lubuskie	Gorzów Wielkopolski	296	27	14	
lubuskie	krośnieński	3 816	250	14	
lubuskie	międzyrzecki	5 025	295	14	
lubuskie	nowosolski	2 052	222	14	
lubuskie	słubicki	4 027	115	14	
lubuskie	strzelecko-drezdenecki	7 176	498	14	
lubuskie	sulęciński	8 507	451	14	
lubuskie	świebodziński	4 088	154	14	
lubuskie	wschowski	10 453	362	14	
lubuskie	Zielona Góra	17	1	10	
lubuskie	zielenogórski	9 306	423	14	
lubuskie	żagański	2 957	457	14	
lubuskie	żarski	6 144	373	14	
RAZEM		73 583	4 246	192	
łódzkie	bełchatowski	11 326	2 053	14	335
łódzkie	brzeziński	5 123	784	14	
łódzkie	kutnowski	35 758	2 488	14	
łódzkie	łaski	14 092	1 720	14	
łódzkie	łęczycki	37 310	3 384	14	
łódzkie	łowicki	66 537	4 741	14	
łódzkie	łódzki wschodni	6 836	1 064	14	
łódzkie	Łódź	1 228	242	14	
łódzkie	opoczyński	20 653	4 925	14	
łódzkie	pabianicki	9 903	1 179	14	
łódzkie	pajęczański	10 676	2 161	14	
łódzkie	piotrkowski	25 570	4 418	14	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk bydła powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
łódzkie	Piotrków Trybunalski	446	56	14	
łódzkie	poddębicki	33 570	3 396	14	
łódzkie	radomszczański	20 347	3 860	14	
łódzkie	rawski	6 516	1 900	14	
łódzkie	sieradzki	53 604	5 296	14	
łódzkie	Skierniewice	82	29	13	
łódzkie	skierniewicki	16 137	2 595	14	
łódzkie	tomaszowski	22 241	3 396	14	
łódzkie	wieluński	13 132	2 144	14	
łódzkie	wieruszowski	7 607	1 098	14	
łódzkie	zduńskowolski	5 833	949	14	
łódzkie	zgierski	25 215	2 303	14	
RAZEM		449 742	56 181	335	
małopolskie	bocheński	7 870	2 920	14	
małopolskie	brzeski	7 380	2 426	14	
małopolskie	chrzanowski	402	192	14	
małopolskie	dąbrowski	7 532	2 408	14	
małopolskie	gorlicki	15 211	4 435	14	
małopolskie	krakowski	10 529	3 858	14	
małopolskie	Kraków	611	166	14	
małopolskie	limanowski	21 001	7 436	14	
małopolskie	miechowski	14 797	2 798	14	
małopolskie	myślenicki	6 702	3 538	14	
małopolskie	nowosądecki	26 306	9 304	14	
małopolskie	nowotarski	34 711	8 475	14	
małopolskie	Nowy Sącz	463	200	14	
małopolskie	olkuski	5 649	1 776	14	
małopolskie	oświęcimski	2 557	673	14	
małopolskie	proszowicki	4 812	1 614	14	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk bydła powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
małopolskie	suski	4 128	2 297	14	
małopolskie	tarnowski	17 829	7 067	14	
małopolskie	Tarnów	207	35	14	
małopolskie	tatrzański	7 236	2 480	14	
małopolskie	wadowicki	6 687	1 823	14	
małopolskie	wielicki	4 803	1 378	14	
RAZEM		207 423	67 299	308	
mazowieckie	białobrzeski	9 851	2 131	14	584
mazowieckie	ciechanowski	42 560	2 823	14	
mazowieckie	garwoliński	33 464	5 086	14	
mazowieckie	gostyniński	15 134	1 712	14	
mazowieckie	grodziski	4 252	719	14	
mazowieckie	grójecki	5 694	1 564	14	
mazowieckie	kozienicki	10 223	2 392	14	
mazowieckie	legionowski	1 548	312	14	
mazowieckie	lipski	11 297	2 798	14	
mazowieckie	łosicki	20 289	2 260	14	
mazowieckie	makowski	53 210	3 691	14	
mazowieckie	miński	30 082	4 375	14	
mazowieckie	mławski	65 759	3 898	14	
mazowieckie	nowodworski	6 524	1 043	14	
mazowieckie	ostrołęcki	131 433	8 970	14	
mazowieckie	Ostrołęka	167	40	14	
mazowieckie	ostrowski	70 316	4 895	14	
mazowieckie	otwocki	4 575	1 221	14	
mazowieckie	piaseczyński	3 490	557	14	
mazowieckie	Płock	451	61	14	
mazowieckie	płocki	56 879	5 213	14	
mazowieckie	płoński	46 540	3 961	14	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk bydła powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
mazowieckie	pruszkowski	826	112	14	
mazowieckie	przasnyski	70 272	4 104	14	
mazowieckie	przysuski	12 730	3 201	14	
mazowieckie	pułtuski	31 691	2 979	14	
mazowieckie	Radom	468	167	14	
mazowieckie	radomski	29 571	6 309	14	
mazowieckie	Siedlce	23	9	11	
mazowieckie	siedlecki	60 462	5 591	14	
mazowieckie	sierpecki	45 496	2 843	14	
mazowieckie	sochaczewski	12 299	1 928	14	
mazowieckie	sokołowski	52 359	3 780	14	
mazowieckie	szydłowiecki	3 963	1 254	14	
mazowieckie	Warszawa	90	35	13	
mazowieckie	warszawski zachodni	3 335	342	14	
mazowieckie	węgrowski	41 602	4 518	14	
mazowieckie	wołomiński	15 335	3 326	14	
mazowieckie	wyszkowski	21 757	3 203	14	
mazowieckie	zwoleński	14 020	2 269	14	
mazowieckie	żuromiński	49 642	3 344	14	
mazowieckie	żyrardowski	4 414	1 073	14	
RAZEM		1 094 093	110 109	584	
opolskie	brzeski	4 054	308	14	168
opolskie	głubczycki	13 303	328	14	
opolskie	kędzierzyńsko-kozielski	10 535	630	14	
opolskie	kluczborski	10 872	666	14	
opolskie	krapkowicki	6 318	383	14	
opolskie	namysłowski	4 105	481	14	
opolskie	nyski	9 195	798	14	
opolskie	oleski	15 832	1 483	14	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk bydła powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
opolskie	Opole	1 068	74	14	
opolskie	opolski	11 124	929	14	
opolskie	prudnicki	13 776	844	14	
opolskie	strzelecki	14 384	773	14	
RAZEM		114 566	7 697	168	
podkarpackie	bieszczadzki	3 136	555	14	346
podkarpackie	brzozowski	3 933	1 855	14	
podkarpackie	dębicki	8 236	3 826	14	
podkarpackie	jarosławski	6 100	2 884	14	
podkarpackie	jasielski	6 126	2 528	14	
podkarpackie	kolbuszowski	6 242	2 734	14	
podkarpackie	Krosno	49	28	12	
podkarpackie	krośnieński	5 662	1 951	14	
podkarpackie	leski	1 443	424	14	
podkarpackie	leżajski	4 269	1 724	14	
podkarpackie	lubaczowski	6 773	2 118	14	
podkarpackie	łańcucki	3 062	1 784	14	
podkarpackie	mielecki	7 362	2 651	14	
podkarpackie	niżański	3 738	1 712	14	
podkarpackie	przemyski	4 785	2 067	14	
podkarpackie	Przemysł	39	24	12	
podkarpackie	przeworski	6 698	2 242	14	
podkarpackie	ropczycko-sędziszowski	7 312	3 278	14	
podkarpackie	rzeszowski	9 097	4 685	14	
podkarpackie	Rzeszów	247	117	14	
podkarpackie	sanocki	8 539	1 852	14	
podkarpackie	stalowowolski	1 967	982	14	
podkarpackie	strzyżowski	3 351	2 006	14	
podkarpackie	Tarnobrzeg	217	123	14	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk bydła powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
podkarpackie	tarnobrzeski	2 796	1 330	14	
RAZEM		111 179	45 480	346	
podlaskie	augustowski	59 690	3 015	14	237
podlaskie	białostocki	69 226	4 945	14	
podlaskie	Białystok	81	19	13	
podlaskie	bielski	54 225	3 748	14	
podlaskie	grajewski	60 091	2 546	14	
podlaskie	hajnowski	12 392	1 459	14	
podlaskie	kolneński	74 798	3 476	14	
podlaskie	Łomża	306	46	14	
podlaskie	łomżyński	89 646	4 655	14	
podlaskie	moniecki	56 585	3 311	14	
podlaskie	sejneński	31 053	1 791	14	
podlaskie	siemiatycki	46 319	3 231	14	
podlaskie	sokólski	67 427	5 338	14	
podlaskie	suwalski	61 804	3 497	14	
podlaskie	Suwałki	330	39	14	
podlaskie	wysokomazowiecki	123 479	5 258	14	
podlaskie	zambrowski	52 896	2 384	14	
RAZEM		860 348	48 758	237	
pomorskie	bytowski	14 569	1 518	14	
pomorskie	chojnicki	22 508	1 471	14	
pomorskie	człuchowski	3 452	390	14	
pomorskie	Gdańsk	429	76	14	
pomorskie	gdański	5 924	516	14	
pomorskie	Gdynia	281	41	14	
pomorskie	kartuski	22 314	3 108	14	
pomorskie	kościerski	19 310	1 732	14	
pomorskie	kwidzyński	9 893	813	14	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk bydła powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie	
pomorskie	łęborski	6 934	408	14		
pomorskie	malborski	6 905	243	14		
pomorskie	nowodworski	8 160	390	14		
pomorskie	pucki	7 613	500	14		
pomorskie	Słupsk	22	4	11		
pomorskie	słupski	10 174	671	14		
pomorskie	starogardzki	13 464	1 407	14		
pomorskie	sztumski	14 983	658	14		
pomorskie	tczewski	9 491	620	14		
pomorskie	wejherowski	12 809	1 694	14		
RAZEM		189 235	16 260	263		
śląskie	będziński	3 180	530	14		471
śląskie	bielski	4 794	782	14		
śląskie	Bielsko-Biała	293	91	14		
śląskie	bieruńsko-lędzki	1 751	189	14		
śląskie	Bytom	42	6	12		
śląskie	Chorzów	15	2	10		
śląskie	cieszyński	10 776	1 884	14		
śląskie	Częstochowa	343	106	14		
śląskie	częstochowski	14 995	2 670	14		
śląskie	Dąbrowa Górnicza	167	59	14		
śląskie	Gliwice	584	78	14		
śląskie	gliwicki	6 198	591	14		
śląskie	Jastrzębie-Zdrój	475	151	14		
śląskie	Jaworzno	59	15	12		
śląskie	Katowice	102	20	13		
śląskie	kłobucki	6 633	1 348	14		
śląskie	lubliniecki	9 670	935	14		
śląskie	mikołowski	2 945	262	14		

Województwo	Powiat	Liczba sztuk bydła powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
śląskie	Mysłowice	317	41	14	
śląskie	myszkowski	5 921	1 281	14	
śląskie	Piekary Śląskie	34	7	12	
śląskie	pszczyński	5 744	611	14	
śląskie	raciborski	12 509	561	14	
śląskie	Ruda Śląska	53	16	12	
śląskie	rybnicki	852	184	14	
śląskie	Rybnik	249	66	14	
śląskie	Siemianowice Śląskie	30	4	11	
śląskie	Sosnowiec	23	3	11	
śląskie	Świętochłowice	1	1	1	
śląskie	tarnogórski	3 330	358	14	
śląskie	Tychy	810	75	14	
śląskie	wodzisławski	1 744	269	14	
śląskie	Zabrze	102	11	13	
śląskie	zawierciański	25 526	2 583	14	
śląskie	Żory	348	77	14	
śląskie	żywiecki	4 204	1 872	14	
RAZEM		124 819	17 739	471	
świętokrzyskie	buski	18 860	5 143	14	
świętokrzyskie	jędrzejowski	27 677	5 109	14	
świętokrzyskie	kazimierski	10 396	2 468	14	
świętokrzyskie	Kielce	242	90	14	
świętokrzyskie	kielecki	36 366	10 176	14	
świętokrzyskie	konecki	11 461	2 497	14	
świętokrzyskie	opatowski	21 845	3 573	14	
świętokrzyskie	ostrowiecki	9 041	2 033	14	
świętokrzyskie	pińczowski	10 851	2 826	14	
świętokrzyskie	sandomierski	4 584	1 641	14	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk bydła powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
świętokrzyskie	skarżyski	907	401	14	
świętokrzyskie	starachowicki	6 927	2 664	14	
świętokrzyskie	staszowski	10 452	3 735	14	
świętokrzyskie	włoszczowski	17 425	2 951	14	
RAZEM		187 034	45 307	196	
warmińsko-mazurskie	bartoszycki	20 156	1 327	14	
warmińsko-mazurskie	braniewski	16 142	1 002	14	
warmińsko-mazurskie	działdowski	24 024	1 343	14	
warmińsko-mazurskie	Elbląg	238	25	14	
warmińsko-mazurskie	elbląski	32 115	1 823	14	
warmińsko-mazurskie	ełcki	28 286	1 301	14	
warmińsko-mazurskie	giżycki	20 993	1 099	14	
warmińsko-mazurskie	gołdapski	13 838	798	14	
warmińsko-mazurskie	iławski	26 680	1 656	14	
warmińsko-mazurskie	kętrzyński	18 815	861	14	
warmińsko-mazurskie	lidzbarski	21 093	1 132	14	
warmińsko-mazurskie	mragowski	26 277	899	14	
warmińsko-mazurskie	niedzicki	15 304	825	14	
warmińsko-mazurskie	nowomiejski	15 561	1 149	14	
warmińsko-mazurskie	olecki	21 576	848	14	
warmińsko-mazurskie	Olsztyn	322	14	14	
warmińsko-mazurskie	olsztyński	33 048	1 895	14	
warmińsko-mazurskie	ostródzki	23 861	1 088	14	
warmińsko-mazurskie	piski	30 485	1 192	14	
warmińsko-mazurskie	szczycieński	36 301	1 815	14	
warmińsko-mazurskie	węgorzewski	11 289	734	14	
RAZEM		436 404	22 826	294	294
wielkopolskie	chodzieski	9 555	440	14	
wielkopolskie	czarnkowsko-trzcianecki	25 174	1 547	14	490

Województwo	Powiat	Liczba sztuk bydła powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
wielkopolskie	gnieźnieński	31 367	1 471	14	
wielkopolskie	gostyński	60 044	1 972	14	
wielkopolskie	grodziski	22 438	1 223	14	
wielkopolskie	jarociński	21 110	1 210	14	
wielkopolskie	kaliski	34 327	3 904	14	
wielkopolskie	Kalisz	399	77	14	
wielkopolskie	kępiński	12 465	1 229	14	
wielkopolskie	kolski	46 696	3 950	14	
wielkopolskie	Konin	471	49	14	
wielkopolskie	koniński	47 386	4 499	14	
wielkopolskie	kościański	40 272	1 522	14	
wielkopolskie	krotoszyński	50 624	2 065	14	
wielkopolskie	leszczyński	27 993	1 280	14	
wielkopolskie	Leszno	326	9	14	
wielkopolskie	międzychodzki	6 841	446	14	
wielkopolskie	nowotomyski	13 189	846	14	
wielkopolskie	obornicki	11 923	560	14	
wielkopolskie	ostrowski	35 272	2 679	14	
wielkopolskie	ostrzeszowski	22 868	2 129	14	
wielkopolskie	pilski	31 903	1 311	14	
wielkopolskie	pleszewski	17 815	1 341	14	
wielkopolskie	Poznań	809	40	14	
wielkopolskie	poznański	24 587	1 176	14	
wielkopolskie	rawicki	38 578	1 665	14	
wielkopolskie	śłupecki	19 252	1 692	14	
wielkopolskie	szamotulski	16 978	826	14	
wielkopolskie	średzki	15 204	646	14	
wielkopolskie	śremski	17 942	776	14	
wielkopolskie	turecki	30 006	3 297	14	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk bydła powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie	
wielkopolskie	wągrowiecki	19 568	969	14		
wielkopolskie	wolsztyński	18 639	1 222	14		
wielkopolskie	wrzesiński	18 109	970	14		
wielkopolskie	złotowski	14 839	825	14		
RAZEM		804 969	49 863	490		
zachodniopomorskie	białogardzki	3 413	230	14	290	
zachodniopomorskie	choszczeński	5 868	288	14		
zachodniopomorskie	drawski	4 171	383	14		
zachodniopomorskie	goleniowski	7 164	507	14		
zachodniopomorskie	gryficki	6 871	409	14		
zachodniopomorskie	gryfiński	4 616	293	14		
zachodniopomorskie	kamieński	7 667	225	14		
zachodniopomorskie	kołobrzeski	4 285	395	14		
zachodniopomorskie	Koszalin	47	6	12		
zachodniopomorskie	koszaliński	8 797	580	14		
zachodniopomorskie	łobeski	2 216	191	14		
zachodniopomorskie	myśliborski	3 322	293	14		
zachodniopomorskie	policki	1 333	79	14		
zachodniopomorskie	pyrzycki	3 380	239	14		
zachodniopomorskie	sławieński	6 634	578	14		
zachodniopomorskie	stargardzki	12 284	496	14		
zachodniopomorskie	Szczecin	95	11	13		
zachodniopomorskie	szczecinecki	6 087	426	14		
zachodniopomorskie	świdwiński	7 034	385	14		
zachodniopomorskie	Świnoujście	145	8	13		
zachodniopomorskie	wałeccki	1 191	152	14		
RAZEM		96 620	6 174	290		
WSZYSTKIE WOJEWÓDZTWA		5 665 558	605 894	5222		5222

Tabela 4. Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w każdym z dwóch pobrań próbek w stadach owiec

Województwo	Powiat	Liczba sztuk owiec powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
dolnośląskie	bolesławiecki	209	25	14	366
dolnośląskie	dzierżoniowski	342	21	14	
dolnośląskie	gólgowski	115	7	13	
dolnośląskie	górowski	23	4	11	
dolnośląskie	jaworski	1 052	19	14	
dolnośląskie	Jelenia Góra	8	1	8	
dolnośląskie	jeleniogórski	713	25	14	
dolnośląskie	kamiennogórski	970	22	14	
dolnośląskie	kłodzki	1 634	71	14	
dolnośląskie	legnicki	154	18	13	
dolnośląskie	lubański	26	7	11	
dolnośląskie	lubiński	196	20	14	
dolnośląskie	lwówecki	606	27	14	
dolnośląskie	milicki	83	6	13	
dolnośląskie	oleśnicki	254	18	14	
dolnośląskie	oławski	53	3	12	
dolnośląskie	polkowicki	396	17	14	
dolnośląskie	strzeliński	8	2	8	
dolnośląskie	średzki	371	7	14	
dolnośląskie	świdnicki	1 677	20	14	
dolnośląskie	trzebnicki	93	10	13	
dolnośląskie	wałbrzyski	232	22	14	
dolnośląskie	wołowski	440	25	14	
dolnośląskie	Wrocław	585	18	14	
dolnośląskie	wrocławski	53	9	12	
dolnośląskie	ząbkowicki	616	14	14	
dolnośląskie	zgorzelecki	298	26	14	
dolnośląskie	złotoryjski	794	22	14	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk owiec powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
RAZEM		12 001	486	366	
kujawsko-pomorskie	aleksandrowski	320	10	14	246
kujawsko-pomorskie	brodnicki	265	17	14	
kujawsko-pomorskie	bydgoski	808	25	14	
kujawsko-pomorskie	Bydgoszcz	12	2	9	
kujawsko-pomorskie	chełmiński	474	8	14	
kujawsko-pomorskie	golubsko-dobrzyński	734	9	14	
kujawsko-pomorskie	grudziądzki	19	5	10	
kujawsko-pomorskie	inowrocławski	1 747	14	14	
kujawsko-pomorskie	lipnowski	589	11	14	
kujawsko-pomorskie	mogileński	189	7	14	
kujawsko-pomorskie	nakielski	3 668	56	14	
kujawsko-pomorskie	radziejowski	383	9	14	
kujawsko-pomorskie	rypiński	3	1	3	
kujawsko-pomorskie	sępoleński	281	13	14	
kujawsko-pomorskie	świecki	584	16	14	
kujawsko-pomorskie	toruński	312	15	14	
kujawsko-pomorskie	wąbrzeski	363	5	14	
kujawsko-pomorskie	włocławski	301	12	14	
kujawsko-pomorskie	żniński	1 045	14	14	
RAZEM		12 097	249	246	
lubelskie	białski	4 267	131	14	295
lubelskie	Biała Podlaska	24	1	11	
lubelskie	biłgorajski	271	19	14	
lubelskie	chełmski	1 219	30	14	
lubelskie	hrubieszowski	96	13	13	
lubelskie	janowski	51	3	12	
lubelskie	krasnostawski	426	20	14	
lubelskie	kraśnicki	155	12	13	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk owiec powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
lubelskie	lubartowski	215	12	14	
lubelskie	lubelski	207	16	14	
lubelskie	Lublin	21	1	11	
lubelskie	łęczyński	202	14	14	
lubelskie	łukowski	159	12	13	
lubelskie	opolski	131	6	13	
lubelskie	parczewski	638	16	14	
lubelskie	puławski	303	17	14	
lubelskie	radzyński	2 286	46	14	
lubelskie	rycki	242	10	14	
lubelskie	świdnicki	236	5	14	
lubelskie	tomaszowski	84	9	13	
lubelskie	włodawski	2 055	66	14	
lubelskie	zamojski	524	17	14	
RAZEM		13 812	476	295	
lubuskie	gorzowski	147	12	13	162
lubuskie	krośnieński	268	16	14	
lubuskie	międzyrzecki	882	13	14	
lubuskie	nowosolski	101	13	13	
lubuskie	ślubicki	441	14	14	
lubuskie	strzelecko-drezdenecki	109	9	13	
lubuskie	sulęciński	129	10	13	
lubuskie	świebodziński	807	9	14	
lubuskie	wschowski	101	10	13	
lubuskie	zielonogórski	176	15	14	
lubuskie	żagański	81	14	13	
lubuskie	żarski	1 804	22	14	
RAZEM		5 046	157	162	
łódzkie	bełchatowski	531	51	14	316

Województwo	Powiat	Liczba sztuk owiec powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
łódzkie	brzeziński	198	10	14	
łódzkie	kutnowski	101	5	13	
łódzkie	łaski	1 083	31	14	
łódzkie	łęczycki	145	3	13	
łódzkie	łowicki	194	5	14	
łódzkie	łódzki wschodni	609	23	14	
łódzkie	Łódź	60	4	13	
łódzkie	opoczyński	1 162	71	14	
łódzkie	pabianicki	277	12	14	
łódzkie	pajęczański	795	47	14	
łódzkie	piotrkowski	576	47	14	
łódzkie	Piotrków Trybunalski	19	1	10	
łódzkie	poddębicki	743	11	14	
łódzkie	radomszczański	1 305	50	14	
łódzkie	rawski	537	14	14	
łódzkie	sieradzki	1 052	34	14	
łódzkie	Skierniewice	3	1	3	
łódzkie	skierniewicki	1 520	16	14	
łódzkie	tomaszowski	1 009	37	14	
łódzkie	wieluński	1 233	48	14	
łódzkie	wieruszowski	104	6	13	
łódzkie	zduńskowolski	148	8	13	
łódzkie	zgierski	224	9	14	
RAZEM		13 628	544	316	271
małopolskie	bocheński	269	47	14	
małopolskie	brzeski	234	46	14	
małopolskie	chrzanowski	16	2	10	
małopolskie	dąbrowski	62	10	13	
małopolskie	gorlicki	1 573	76	14	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk owiec powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
małopolskie	krakowski	558	40	14	
małopolskie	Kraków	139	5	13	
małopolskie	limanowski	4 710	200	14	
małopolskie	miechowski	164	7	14	
małopolskie	myślenicki	577	54	14	
małopolskie	nowosądecki	4 561	172	14	
małopolskie	nowotarski	28 023	720	14	
małopolskie	Nowy Sącz	1	1	1	
małopolskie	olkuski	170	14	14	
małopolskie	oświęcimski	40	6	12	
małopolskie	proszowicki	36	6	12	
małopolskie	suski	222	22	14	
małopolskie	tarnowski	615	76	14	
małopolskie	tatrzański	20 340	694	14	
małopolskie	wadowicki	249	33	14	
małopolskie	wielicki	343	29	14	
RAZEM		62 902	2 260	271	
mazowieckie	białobrzeski	49	3	12	474
mazowieckie	ciechanowski	215	7	14	
mazowieckie	garwoliński	806	27	14	
mazowieckie	gostyniński	99	5	13	
mazowieckie	grodziski	39	3	12	
mazowieckie	grójecki	556	15	14	
mazowieckie	kozienicki	104	8	13	
mazowieckie	legionowski	76	2	13	
mazowieckie	lipski	43	6	12	
mazowieckie	łosicki	489	28	14	
mazowieckie	makowski	252	3	14	
mazowieckie	miński	388	8	14	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk owiec powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
mazowieckie	mławski	15	3	10	
mazowieckie	nowodworski	14	3	9	
mazowieckie	ostrołęcki	101	6	13	
mazowieckie	Ostrołęka	6	1	6	
mazowieckie	ostrowski	19	5	10	
mazowieckie	otwocki	98	6	13	
mazowieckie	piaseczyński	343	7	14	
mazowieckie	Płock	1	1	1	
mazowieckie	płocki	824	15	14	
mazowieckie	płoński	158	6	13	
mazowieckie	pruszkowski	14	1	9	
mazowieckie	przasnyski	133	8	13	
mazowieckie	przysuski	488	19	14	
mazowieckie	pułtuski	51	4	12	
mazowieckie	Radom	3	1	3	
mazowieckie	radomski	275	14	14	
mazowieckie	siedlecki	612	22	14	
mazowieckie	sierpecki	6	1	6	
mazowieckie	sochaczewski	147	5	13	
mazowieckie	sokołowski	97	12	13	
mazowieckie	szydłowiecki	56	7	12	
mazowieckie	Warszawa	773	5	14	
mazowieckie	warszawski zachodni	39	3	12	
mazowieckie	węgrowski	383	19	14	
mazowieckie	wołomiński	44	6	12	
mazowieckie	wyszkowski	77	3	13	
mazowieckie	żuromiński	59	2	12	
mazowieckie	żyrardowski	39	4	12	
RAZEM		7 991	304	474	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk owiec powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
opolskie	brzeski	107	5	13	160
opolskie	głubczycki	76	2	13	
opolskie	kędzierzyńsko-kozielski	86	18	13	
opolskie	kluczborski	310	15	14	
opolskie	krapkowicki	62	9	13	
opolskie	namysłowski	129	12	13	
opolskie	nyski	632	25	14	
opolskie	oleski	331	16	14	
opolskie	Opole	218	4	14	
opolskie	opolski	187	12	14	
opolskie	prudnicki	54	7	12	
opolskie	strzelecki	106	18	13	
RAZEM		2 298	143	160	
podkarpackie	bieszczadzki	1 497	53	14	271
podkarpackie	brzozowski	177	19	14	
podkarpackie	dębicki	108	16	13	
podkarpackie	jarosławski	428	22	14	
podkarpackie	jasielski	1 050	55	14	
podkarpackie	kolbuszowski	44	10	12	
podkarpackie	krośnieński	989	33	14	
podkarpackie	leski	2 058	60	14	
podkarpackie	leżajski	94	12	13	
podkarpackie	lubaczowski	1 687	71	14	
podkarpackie	łańcucki	128	17	13	
podkarpackie	mielecki	204	13	14	
podkarpackie	niżański	80	10	13	
podkarpackie	przemyski	1 649	33	14	
podkarpackie	przeworski	266	17	14	
podkarpackie	ropczycko-sędziszowski	91	13	13	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk owiec powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
podkarpackie	rzeszowski	565	40	14	
podkarpackie	Rzeszów	6	1	6	
podkarpackie	sanocki	2 698	79	14	
podkarpackie	stalowowolski	5	3	5	
podkarpackie	strzyżowski	469	30	14	
podkarpackie	tarnobrzeski	1	1	1	
RAZEM		14 294	608	271	
podlaskie	augustowski	783	11	14	200
podlaskie	białostocki	1 638	61	14	
podlaskie	Białystok	9	2	9	
podlaskie	bielski	2 744	109	14	
podlaskie	grajewski	530	11	14	
podlaskie	hajnowski	2 495	135	14	
podlaskie	kolneński	66	6	13	
podlaskie	łomżyński	130	11	13	
podlaskie	moniecki	540	13	14	
podlaskie	sejneński	279	8	14	
podlaskie	siemiatycki	1 039	39	14	
podlaskie	sokólski	6 127	113	14	
podlaskie	suwalski	493	25	14	
podlaskie	Suwałki	1	1	1	
podlaskie	wysokomazowiecki	400	16	14	
podlaskie	zambrowski	20	4	10	
RAZEM		17 294	565	200	
pomorskie	bytowski	2 799	74	14	228
pomorskie	chojnicki	568	10	14	
pomorskie	człuchowski	143	8	13	
pomorskie	Gdańsk	36	1	12	
pomorskie	gdański	545	14	14	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk owiec powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
pomorskie	Gdynia	103	3	13	
pomorskie	kartuski	1 087	61	14	
pomorskie	kościerski	1 092	29	14	
pomorskie	kwidzyński	278	7	14	
pomorskie	łęborski	1 101	13	14	
pomorskie	malborski	35	5	12	
pomorskie	pucki	74	12	13	
pomorskie	słupski	1 761	23	14	
pomorskie	starogardzki	342	20	14	
pomorskie	sztumski	21	4	11	
pomorskie	tczewski	1 586	25	14	
pomorskie	wejherowski	1 206	34	14	
RAZEM		12 777	343	228	
śląskie	będziński	68	13	13	
śląskie	bielski	730	40	14	
śląskie	Bielsko-Biała	39	5	12	
śląskie	Chorzów	49	3	12	
śląskie	cieszyński	2 257	215	14	
śląskie	Częstochowa	20	1	10	
śląskie	częstochowski	901	43	14	
śląskie	gliwicki	93	18	13	
śląskie	Jastrzębie-Zdrój	17	5	10	
śląskie	Katowice	41	3	12	
śląskie	kłobucki	536	37	14	
śląskie	lubliniecki	119	10	13	
śląskie	mikołowski	71	10	13	
śląskie	myszkowski	286	33	14	
śląskie	Piekary Śląskie	6	1	6	
śląskie	pszczyński	1 098	18	14	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk owiec powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
śląskie	raciborski	190	16	14	
śląskie	Ruda Śląska	3	1	3	
śląskie	rybnicki	177	14	14	
śląskie	Rybnik	25	6	11	
śląskie	tarnogórski	73	9	13	
śląskie	wodzisławski	87	11	13	
śląskie	zawierciański	322	28	14	
śląskie	Żory	61	7	13	
śląskie	żywiecki	2 487	107	14	
RAZEM		9 756	654	307	
świętokrzyskie	buski	181	16	14	187
świętokrzyskie	jędrzejowski	280	16	14	
świętokrzyskie	kazimierski	34	3	12	
świętokrzyskie	Kielce	28	5	11	
świętokrzyskie	kielecki	1 433	70	14	
świętokrzyskie	konecki	341	29	14	
świętokrzyskie	opatowski	326	9	14	
świętokrzyskie	ostrowiecki	181	10	14	
świętokrzyskie	pińczowski	254	6	14	
świętokrzyskie	sandomierski	51	5	12	
świętokrzyskie	skarżyski	198	9	14	
świętokrzyskie	starachowicki	273	8	14	
świętokrzyskie	staszowski	39	9	12	
świętokrzyskie	włoszczowski	350	11	14	
RAZEM		3 969	206	187	
warmińsko-mazurskie	bartoszycki	452	13	14	284
warmińsko-mazurskie	braniewski	1 333	26	14	
warmińsko-mazurskie	działdowski	47	5	12	
warmińsko-mazurskie	Elbląg	170	2	14	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk owiec powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
warmińsko-mazurskie	elbląski	1 235	17	14	
warmińsko-mazurskie	ełcki	814	17	14	
warmińsko-mazurskie	giżycki	671	23	14	
warmińsko-mazurskie	gołdapski	1 493	13	14	
warmińsko-mazurskie	iławski	472	6	14	
warmińsko-mazurskie	kętrzyński	143	12	13	
warmińsko-mazurskie	lidzbarski	145	17	13	
warmińsko-mazurskie	mragowski	242	12	14	
warmińsko-mazurskie	nidzicki	158	5	13	
warmińsko-mazurskie	nowomiejski	28	8	11	
warmińsko-mazurskie	olecki	582	13	14	
warmińsko-mazurskie	Olsztyn	98	2	13	
warmińsko-mazurskie	olsztyński	1 615	57	14	
warmińsko-mazurskie	ostródzki	421	13	14	
warmińsko-mazurskie	piski	229	15	14	
warmińsko-mazurskie	szczywieński	91	9	13	
warmińsko-mazurskie	węgorzewski	354	12	14	
RAZEM		10 793	297	284	
wielkopolskie	chodzieski	9	3	9	
wielkopolskie	czarnkowsko-trzcianecki	709	20	14	
wielkopolskie	gnieźniński	727	15	14	
wielkopolskie	gostyński	421	10	14	
wielkopolskie	grodziski	58	2	12	
wielkopolskie	jarociński	49	6	12	
wielkopolskie	kaliski	490	14	14	
wielkopolskie	Kalisz	6	2	6	
wielkopolskie	kępiński	34	8	12	
wielkopolskie	kolski	51	5	12	
wielkopolskie	Konin	32	1	12	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk owiec powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
wielkopolskie	koniński	452	14	14	
wielkopolskie	kościański	1 914	12	14	
wielkopolskie	krotoszyński	1 090	15	14	
wielkopolskie	leszczyński	1 522	11	14	
wielkopolskie	międzychodzki	1 254	14	14	
wielkopolskie	nowotomyski	2 460	23	14	
wielkopolskie	obornicki	202	6	14	
wielkopolskie	ostrowski	378	10	14	
wielkopolskie	ostrzeszowski	138	10	13	
wielkopolskie	pilski	716	26	14	
wielkopolskie	pleszewski	200	5	14	
wielkopolskie	Poznań	23	2	11	
wielkopolskie	poznański	1 064	25	14	
wielkopolskie	rawicki	400	7	14	
wielkopolskie	słupecki	1 573	30	14	
wielkopolskie	szamotuński	324	10	14	
wielkopolskie	średzki	346	8	14	
wielkopolskie	śremski	1 532	21	14	
wielkopolskie	turecki	650	12	14	
wielkopolskie	wągrowiecki	252	14	14	
wielkopolskie	wolsztyński	239	5	14	
wielkopolskie	wrzesiński	1 075	10	14	
wielkopolskie	złotowski	189	21	14	
RAZEM		20 579	397	449	276
zachodniopomorskie	białogardzki	677	7	14	
zachodniopomorskie	choszczeński	881	11	14	
zachodniopomorskie	drawski	363	23	14	
zachodniopomorskie	goleniowski	386	17	14	
zachodniopomorskie	gryficki	251	5	14	

Województwo	Powiat	Liczba sztuk owiec powyżej 3 miesiąca życia	Liczba stad	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w województwie
zachodniopomorskie	gryfiński	542	17	14	
zachodniopomorskie	kamieński	128	10	13	
zachodniopomorskie	kołobrzeski	189	11	14	
zachodniopomorskie	Koszalin	10	1	9	
zachodniopomorskie	koszaliński	579	23	14	
zachodniopomorskie	łobeski	241	10	14	
zachodniopomorskie	myśliborski	34	7	12	
zachodniopomorskie	policki	38	6	12	
zachodniopomorskie	pyrzycki	293	5	14	
zachodniopomorskie	sławieński	354	25	14	
zachodniopomorskie	stargardzki	521	23	14	
zachodniopomorskie	Szczecin	10	1	9	
zachodniopomorskie	szczecinecki	1 165	15	14	
zachodniopomorskie	świdwiński	371	20	14	
zachodniopomorskie	Świnoujście	27	3	11	
zachodniopomorskie	wąlecki	183	14	14	
RAZEM		7 243	254	276	
WSZYSTKIE WOJEWÓDZTWA		226 480	7 943	4492	

Powiatowy lekarz weterynarii na początku 2013 r. uzyskał dane z ARiMR odnośnie pogłowia bydła oraz owiec. Jeżeli na początku 2013 r. pogłowie bydła lub owiec zmniejszyło się w stosunku do pogłowia wykazanego w tabelach 3 i 4, co uniemożliwi pobranie założonej liczby próbek, powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych zgodnie z tabelą 5 i 6 na podstawie danych dotyczących liczby zwierząt uzyskanych z ARiMR.

Tabela 5. Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych, w każdym z dwóch pobrań próbek w stadach bydła

Liczba sztuk bydła w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie
poniżej 9	Badanie laboratoryjne wszystkich sztuk bydła
9 - 14	9
15 - 20	10
21 - 30	11
31 - 59	12
60 - 160	13
powyżej 160	14

Tabela 6. Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych, w każdym z dwóch pobrań próbek w stadach owiec

Liczba owiec w powiecie	Liczba próbek, które zostaną pobrane do badań laboratoryjnych w powiecie
poniżej 9	Badanie laboratoryjne wszystkich sztuk owiec
9 - 14	9
15 - 20	10
21 - 30	11
31 - 59	12
60 - 160	13
powyżej 160	14

4. Środki przewidziane programem

4.1. Czas trwania programu

Program będzie realizowany w 2013 r.

4.2. Organizacja, kontrola i rola podmiotów uczestniczących w realizacji programu

Za realizację programu są odpowiedzialni powiatowi i wojewódzcy lekarze weterynarii.

Próbki do badań laboratoryjnych będą pobierane przez urzędowych lekarzy weterynarii w rozumieniu ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744 oraz z 2011 r. Nr 54, poz. 278).

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt realizację programu nadzoruje organ szczebla centralnego - Główny Lekarz Weterynarii.

Informacje na temat realizacji programu będą przesyłane przez powiatowych lekarzy weterynarii wojewódzkim lekarzom weterynarii, a następnie, w formie raportów zbiorczych, będą przekazywane przez wojewódzkich lekarzy weterynarii Głównemu Lekarzowi Weterynarii.

Próbki do badań laboratoryjnych (serologicznych - testem ELISA i wirusologicznych - testem rt RT-PCR), przeprowadzonych w ramach programu, będą przesyłane do laboratoriów urzędowych w rozumieniu ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

4.3. Wyznaczenie i opis regionów geograficznych i administracyjnych, na których obszarze będzie realizowany program

Program będzie realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na którym funkcjonuje 16 organów Inspekcji Weterynaryjnej szczebla wojewódzkiego (wojewódzcy lekarze weterynarii) oraz 305 organów Inspekcji Weterynaryjnej szczebla powiatowego (powiatowi lekarze weterynarii).

5. Akty prawne w zakresie objętym programem

5.1. Akty prawne dotyczące identyfikacji i rejestracji zwierząt

Stada i gospodarstwa znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, są ewidencjonowane w rejestrze zwierząt gospodarskich oznakowanych w ramach Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt (IRZ)

prowadzonego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zgodnie z przepisami:

- 1) ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2004 r. Nr 10, poz. 76, z późn. zm.);
- 2) ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 3) ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 204, poz. 1281 oraz z 2009 r. Nr 116, poz. 976);
- 4) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych zamieszczanych w rejestrze zwierząt gospodarskich oznakowanych (Dz. U. Nr 152, poz. 1605);
- 5) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2005 r. w sprawie księgi rejestracji bydła, świń, owiec lub kóz (Dz. U. Nr 151, poz. 1268, z 2007 r. Nr 18, poz. 106 oraz z 2011 r. Nr 8, poz. 37).

W przypadku wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt istniejący system może zostać użyty do monitorowania przemieszczenia zwierząt.

5.2. Akty prawne dotyczące obowiązku zgłaszania chorób zakaźnych zwierząt

- 1) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 2) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 lutego 2006 r. w sprawie wykazu chorób zakaźnych zwierząt podlegających notyfikacji w Unii Europejskiej oraz zakresu, sposobu i terminów przekazywania informacji o tych chorobach (Dz. U. Nr 24, poz. 182 oraz z 2009 r. Nr 23, poz. 139).

5.3. Akty prawne dotyczące kontroli, monitorowania, nadzoru oraz ograniczeń w przemieszczaniu niektórych zwierząt należących do gatunków podatnych na zarażenie chorobą niebieskiego języka

- 1) rozporządzenie nr 1266/2007;
- 2) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie zwalczania choroby niebieskiego języka (Dz. U. Nr 125, poz. 1315);
- 3) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt (Dz. U. Nr 282, poz. 2813, z 2006 r. Nr 44, poz. 315 oraz z 2010 r. Nr 123, poz. 838).

6. Koszty związane z realizacją programu

6.1. Koszty ogólne

Koszty ogólne związane z realizacją programu obejmują koszty związane z przeprowadzaniem badań laboratoryjnych:

- 1) serologicznych;
- 2) wirusologicznych.

Koszty badań obejmują:

- 1) dojazd lekarzy weterynarii do gospodarstw w celu pobrania próbek do badań laboratoryjnych;
- 2) koszty:
 - a) zakupu igłostrzykawek,
 - b) pobrania krwi do badań,
 - c) wysyłki pobranych próbek do laboratorium,
 - d) badań wykonanych testami ELISA i RT PCR.

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego (serologicznego - testem ELISA) lekarz weterynarii pobiera próbki od bydła i owiec, u których stwierdzono obecność przeciwciał dla wirusa choroby niebieskiego języka, i przesyła je do badań laboratoryjnych (wirusologicznych – testem rt RT-PCR) w celu wykrycia materiału genetycznego wirusa.

Mając na uwadze wyniki badań laboratoryjnych (serologicznych i wirusologicznych) przeprowadzonych w 2011 r., dla określenia szacunkowych kosztów przewiduje się, że liczba próbek pobranych do badań laboratoryjnych (wirusologicznych – testem rt RT-PCR) wyniesie 400 sztuk.

Na potrzeby oszacowania kosztów realizacji programu przyjęto, że podczas każdego z dwóch pobrań próbek do badań laboratoryjnych zostaną pobrane próbki z dwóch stad w każdym powiecie.

Przyjęto, że średnia długość drogi dojazdu do gospodarstwa i z powrotem wynosi 20 km.

Koszt wysłania kurierem próbek z jednego powiatu do laboratorium urzędowego oszacowano na 39 zł.

Wyżej wymienione wydatki są ponoszone przez Inspekcję Weterynaryjną. W ramach realizacji programu nie przewiduje się kosztów ponoszonych przez posiadaczy bydła i owiec.

6.2. Szczegółowa szacunkowa analiza kosztów programu¹⁾

Koszty	Liczba jednostek	Koszt jednostkowy w zł	Koszt całkowity w zł *	Koszt całkowity w euro	Wniosek o współfinansowanie (tak/nie)
1. Koszty związane z badaniami laboratoryjnymi (serologicznymi)					
1.1. Dojazd lekarzy do gospodarstw	2 stada w powiecie x 305 powiatów x 2 pobrania x 20 km = 24 400 km	0,8358 ²⁾	20 393,52	5 229,11	nie
1.2. Zakup igłostrzykawek	19 428	0,68 ³⁾	13 211,04	3 387,45	nie
1.3. Pobranie krwi do badań laboratoryjnych	19 428	9,92 ⁴⁾	192 725,76	49 416,86	nie
1.4. Wysłka próbek do laboratorium urzędowego	305 powiatów x 2 pobrania = 610	39,00 ⁵⁾	23 790,00	6 100,00	nie
1.5. Badanie laboratoryjne (serologiczne ELISA)	19 428	6,77 ⁶⁾	131 527,56	33 725,02	tak
2. Koszty związane z badaniami laboratoryjnymi (wirusologicznymi)					
2.1. Dojazd lekarzy do gospodarstw	400 próbek x 20 km = 8 000 km	0,8358 ²⁾	6 686,40	1 714,46	nie
2.2. Zakup igłostrzykawek	400	0,68 ³⁾	272,00	69,74	nie
2.3. Pobranie krwi do badań laboratoryjnych	400	9,92 ⁴⁾	3 968,00	1 017,44	nie
2.4. Wysłka próbek do laboratorium urzędowego	400	39,00 ⁵⁾	15 600,00	4 000,00	nie
2.5. Badanie laboratoryjne (wirusologiczne RT- PCR)	400	138,22 ⁷⁾	55 288,00	14 176,41	tak
Koszty łącznie			463 462,28	118 836,49	

¹⁾ Wylczenie kosztów według kursu 1 euro = 3,90 zł (kurs walutowy zgodny z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2011 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw).

²⁾ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz. U. Nr 27, poz. 271, z późn. zm.).

³⁾ Cena jednostkowa zakupu igłostrzykawek została obliczona na podstawie cen zawartych w programach z lat ubiegłych. Przedmiotowa cena wahała się od 0,50 zł do 1,30 zł.

- 4) Średnia arytmetyczna obliczona na podstawie wysokości wynagrodzeń określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywanie czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii (Dz. U. Nr 178, poz. 1837, z późn. zm.).
- 5) Szacunkowy koszt jednostkowy obliczony na podstawie średniej arytmetycznej cen przesyłek standardowych, krajowych kilku firm kurierskich.
- 6) Średnia arytmetyczna obliczona na podstawie kosztów badań laboratoryjnych (serologicznych - testem ELISA) poniesionych na przedmiotowe badania w ramach programu wykrywania występowania zakażeń wirusem choroby niebieskiego języka w 2011 r.
- 7) Średnia arytmetyczna obliczona na podstawie kosztów badań laboratoryjnych (wirusologicznych - testem rt RT-PCR) poniesionych na przedmiotowe badania. W ramach programu wykrywania występowania zakażeń wirusem choroby niebieskiego języka w 2011 r.
- * Szacunkowe koszty realizacji programu zostaną dostosowane do wielkości wydatków zaplanowanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2013.